

ROCK

‘Maak het verschil tussen

Waar de artiesten zich in het pak laten hijsen door styliste Dyanne Beekman, dumpen ze hun linguïstische sores bij Buffi Duberman. Zij maakt onder het motto Rock your English! van a good song a great song.

Caro Emerald, staande gebleven mede dankzij mediatraining.

Falling with the door in house; you smell an hour in the wind en I fuck horses for a living. Dungleish heet het, die onhandige combinatie van ‘Dutch’ en ‘English’. Deze kromtaal duikt op als letterlijke verta-

zegt de hotelmedewerker: For this time I’ll see it through the fingers. Dungleish is leuk als het is bedoeld als humor, maar pijnlijk als het een gebrek aan kennis etaleert.

‘Is this really the best you can do?’

ling van Nederlandse uitdrukkingen. In een televisie-spotje van Tempo-Team waarin een hardrockband een suite vakkundig heeft verbouwd, de scherven opruimt en de groupies als huisvuil bij de deur zet,

In het muziekvak is het een actief virus. Wie serieus bezig is met songteksten zal weliswaar niet in de diepste put van het Double-Dutch vallen, maar de songwriter die het Engels niet als moerstaal heeft, kan

qua woordkeuze en grammatica net zoveel deukjes oplopen als een personenauto tijdens een fikse hagelbui. En als de uitspraak dan ook nog belabberd is, dan staat er onder aan het schaderapport al gauw:

Total loss. Daarom hebben vrijwel alle bekende Nederlandse bands en vocalisten met een Engels repertoire een coach, een native speaker die met hen aan de teksten sleutelt en de uitspraak corrigeert. In Nederland is dé Personal English Coach for the Music Industry, Buffi Duberman. De liefde bracht deze flamboyante New Yorkse naar Nederland en ze doet dit werk nu al twaalf jaar. Ze begeleidt bands en solisten. Raccoon, Bløf (ze vertaalde

your English!

braaksel en songtekst'

Mariska Veres
van de Shocking Blue

Oh, my godness!

A godness on a mountain top, zong Mariska Veres van Shocking Blue in Venus, de hit uit 1969. Taalkundig klopte het niet. Het Engels voor godin is goddess, zonder n dus. Tien jaar later bracht Kayak het nummer Ruthless Queen uit, perfect gespeeld, alleen lag in de zang de klemtoon op less en niet op ruth en daar kwam kritiek op. Halverwege de jaren zestig werd de Haagse groep Q65 opgericht en tot op de dag van vandaag is het Haags Engels van zanger Willem Bieler onderwerp van gesprek. Erg, erg, erg allemaal. Nou ja, erg? Venus kwam 1 op de Amerikaanse hitparade. Met Ruthless Queen had Kayak zijn grootste hit en brak door. En Q65 had met Revolution een elpee die tot een van de beste klassiekers van de Nederpop wordt gerekend.

Umoja), Within Temptation, Anneke van Giersbergen, Charlie Dee, Wouter Hamel, Bertolf, a balladeer en vele anderen zijn haar klanten. Ze analyseert teksten en demo's en studenten van de Rockacademie in Tilburg hangen aan haar rood gestifte lippen. Maar, zij die nog niet zo ver zijn, bandjes in het jeugdhonk en beginnende singer-songwriters die op hun kamertje zitten te krabbelen, hoeven niet te wanhoppen. Duberman zegt dat een native speaker, die tevens een kritische outsider is, in feite geschikt is om een Engelse songtekst te beoordelen. Het is niet voldoende om genoeg te nemen met een oom die in Canada heeft gewoond of een moeder die zo goed

is in Engels. Duberman: "Zij heeft je luiers verschoond. Zij houdt van je." Kritiek van fans is al helemaal uit den boze. "Ze vinden je geweldig, ze zijn de laatsten die iets nadeligs over je werk zullen zeggen, ook al is het om te huilen."

Wit Lof

De eerste stap naar beter Engels is kritiek accepteren. "Ask for help, for fuck's sake." Duberman stelt vast dat (vooral beginnende) songwriters lijden aan zelfoverschatting. Dat komt omdat ze het verschil niet weten tussen actieve en passieve kennis van het Engels. Met die passieve kennis, het lezen van,

luisteren naar en begrijpen van de taal, zit het wel goed. Nederlanders hebben een voorsprong op Duitsers en Fransen die decennialang zijn opgevoed met nagesynchroniseerde westerns met John Wayne. Maar actieve kennis, het spreken en schrijven, zijn a different story. Wie niet actief dagelijks met de taal bezig is en niet voortdurend zijn woordenschat vergroot, ontkomt niet aan kromme zinnen en grammaticale fouten en dus aan kritiek. Een veel voorkomende fout is de uitspraak (of het ontbreken ervan) van de th. Duberman hoort te vaak: I tink of you, come wit me, let's eat somefing, of my brudder. En dan te bedenken dat, afhankelijk van ➤

'Your backdoor, dat is je anus'

het woord, de th-klank in het Engels op twee manieren kan worden gemaakt: geblazen of zoemend. De taalcoach krijgt kromme tenen van het vernederlands: I lof you fairy much. "Lof is groente. Haar blog over dit onderwerp op de site van Eerste Hulp bij Plaatopnamen (www.ehpo.net) eindigde ze uit frustratie met de woorden Wit Lof, Buffi. De v klinkt in het Engels nadrukkelijker dan in het Nederlands en al helemaal niet als een f. Tijdens de Muzikantendag in Brussel kreeg ze een tekst onder ogen met de zin: your open hearth, waar your open heart had moeten staan. Bedoeld werd hart, maar er stond: open haard. Een zangeres kwam met een tekst waarin stond: twenty years of sodomy.

Ze bedoelde twenty years of Sodom and Gomorrah. Duberman: "Zoals het er nu stond, ging het om twintig jaar anale seks, maar ze bedoelde: a horrible dark time."

Good, nice and big

Duberman waarschuwt voor overused words. De meest gebruikte woorden in Engelse songteksten van Nederlandse origine zijn good, nice and big. "Is this really the best you can do?", zucht ze. Het is een poëtisch tekort om bij het uitdrukken van een gevoel woorden te gebruiken die het eerst in je opkomen, of alleen maar lekker bekken. Het is een onuitgewerkte boodschap. Big kan ook massive zijn, of significant,

huge of enormous. Voor het vinden van geschikte synoniem beveelt de coach de website www.thesaurus.com aan.

De taalcoach vertelt over een songwriter die het over jealousy wilde hebben, maar dan zónder dat woord te gebruiken. Hij zocht op de site jealousy op, kreeg als synoniem envy en las ook dat green de kleur van envy is. De uiteindelijke tekstregel die hij schreef, luidde: The green-eyed monster has come back again. Lyrics als plakjes van de ziel, origineel en met zorg en liefde afgesneden en opgediend. Duberman: "Het gaat om het verschil tussen braaksel en een songtekst." Teveel breakup songs ook naar haar smaak. Dat iemand is gedumpt, is geen garantie voor een goede

Buffi Duberman: 'Ask for help.'

Bart van der Weide van Raccoon. Niets aan hoeven doen.

Björk, de charme van een IJslands accent.

songtekst. Een verloren liefde betekent worstelen met de zes verledentijd-vormen in het Engels: I missed you. Is dat de boodschap? Dat betekent dat je er overheen bent. Maar zeg je: I have missed you, of I have been missing you, dan ben je wanhopig, dan voel je nog steeds de pijn.”

Een goede tekst, het blijft lastig. Ook als er ogenschijnlijk niets mis is en het gaat om zoets onschuldigs als my backdoor neighbour. Dan is daar Buffi Duberman die onder haar weelderige haardos met krullen, bleek wegtrekt. Geschokt! “Your backdoor, dat is je anus!”

Het is beter niet te grossieren in schuttingwoorden, zeker niet voor de degenen die een internationale carrière ambiëren. Onlangs moest een Cee Lo Green Fuck you veranderen in Forget you om airplay op de Amerikaanse radio te krijgen. “Too much censorship in the States”, zegt Duberman.

Maffia-achtig

Songwriters moeten verder rekening houden met lichtgeraakte Engelstaligen. Ga je mee, of niet? Nou, dat klinkt heel gewoon in het Nederlands. Maar, Are you coming, or not?, daarvan gaat een native speaker acuut hyperventileren. Duberman: “It’s só aggressive. Maffia-achtig zelfs!”

Maakt het nog wat uit, Engels of Amerikaans? En of! Een aantal grammaticaregels is in het Amerikaans anders dan in het Engels. Engelsen zeggen: I dreamt, Amerikanen: I dreamed. Teksten moeten eenduidig Engels zijn, of Amerikaans, ook qua uitspraak. Het zou anders klinken als een mix van bijvoorbeeld Vlaams en Nederlands. En uitspraak liefst ook zónder

Nederlands accent, tenzij de groep niet anders wil. Maar om een beetje geloofwaardig over te komen, is het handiger om Engels te spreken als de Engelsen, het pompeuze Queens English buiten beschouwing gelaten. Aan de uitspraak van Bart van der Weide van Raccoon, die ze al tien jaar begeleidt, heeft ze niets hoeven doen. “Zijn uitspraak, met een beetje lers accent, is prachtig. Dat is gewoon zoals hij Engels spreekt.” Een accent kan een pluspunt zijn. Björk zou zonder haar IJslands accent haar charme kwijtraken. Duberman verstond van de Kings of Leon aanvankelijk niet veel, maar slechte verstaanbaarheid staat het succes van deze Southern rockers niet in de weg. Franse zuchtmeisjes zouden ook geen Franse zuchtmeisjes meer zijn als ze geen Frans accent hadden in het Engels.

Mediatraining

Stel de tekst klopt tot in de puntjes, de uitspraak is uitgebalanceerd, dan nog kan het Engels alles onderuit halen. De internationale doorbraak is het kritische moment. Interviews geven in het Engels, gemakkelijker gezegd dan gedaan. Caro Emerald die, onder meer, in Engeland onverwacht enorm succes kreeg met de hit: A night like this, moest ineens meerdere interviews per dag in het Engels doen. Ze zag op tijd de bui hangen en meldde zich bij Duberman. Samen stelden ze een top-30 op van te verwachten meest gestelde vragen en noteerden voor elke vraag verschillende antwoorden: een kort en krachtig antwoord, een grappig antwoord, een serieus antwoord en een antwoord dat diep op de materie ingaat. Zo hield Emerald zich, dankzij haar mediatraining, staande in het spervuur

van vragen van de internationale pers en het werd nooit saai. Duberman: “Intussen heeft ze dat lijstje niet meer nodig en praat ze op een dag meer Engels dan Nederlands.”

Goed Engels is geen garantie voor een internationale doorbraak. Er spelen meer factoren een rol: heimwee, een platenmaatschappij of promotor die zich terugtrekt, een slechte organisatie van de tournee, lege zalen, geldgebrek en er zijn zoveel anderen die het net zo goed of nog beter kunnen. Duberman vindt niet-temin dat het Engels van een band vlekkeloos moet zijn: “Ook al treden ze alleen maar in Eindhoven op.” Intussen heeft Buffi Duberman het druk. Hoewel ze in Nederland nog lang niet klaar is, wil ze zelf ook internationaal. Haar boek, Rock Your English!, is al uitgebracht in Noorwegen en België, daarnaast staat Duitsland op de planning. Verder wil ze de voormalige Oostbloklanden toevoegen aan Buffiland. Duberman is ‘de allergrootste fan’ van het Eurovisie songfestival, de Music Olympics, noemt ze die. ‘Goed fout’ hoe al die bands zich met fonetisch Engels door de competitie slaan. Duberman: “Ik sta te popelen om het eerstvolgende vliegtuig naar Kazachstan te nemen.” ●

Handige websites

www.rockyourenglish.com, www.thesaurus.com,
www.ehpo.net, www.rhymezone.com,
www.dictionary.com en www.urbandictionary.com